

Національна академія наук України
Київський університет права
Міністерство захисту довкілля
та природних ресурсів України
Карпатський біосферний заповідник

Міністерство культури та інформаційної політики України
Український центр культурних досліджень
Союз українців Румунії
Примарія комуни Бистра (Румунія)
Український педагогічний лицей ім. Тараса Шевченка
(м. Сігету-Мармаціей, Румунія)
Всеукраїнське товариство "Гуцульщина"

ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ТА ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ТРАНСКОРДОННИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГУЦУЛЬЩИНИ В УКРАЇНІ ТА РУМУНІЇ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ПРОГРАМА

**Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, м. Рахів, 25 листопада 2021 року)**

Захід проводитиметься на платформі Zoom за посиланням:
<https://zoom.us/j/5115975130?pwd=QjZXTWxtWlBDSWpmend0YWU2THU3Zz09>
25 листопада 2021 року о 10:00 (київський час)

Ідентифікатор конференції: 511 597 5130
Код доступу: 7GmTG4

Будь ласка, заздалегідь встановіть на свій пристрій
(комп'ютер / смартфон / планшет) програму Zoom
(завантажити можна за адресою <https://zoom.us/download>).

25 листопада

10.00 – 10.30 – відкриття конференції

Вступне слово

Микола Володимирович Тарасюк – директор Карпатського біосферного заповідника

Звучить мелодія у виконанні Рахівського народного ансамблю гуцульських інструментів (*керівник: Шепета В.Л.*)

Юрій Ладиславович Бошицький – ректор Київського університету права НАН України, професор, Заслужений юрист України

Вітальні промови (регламент до 3 хв.)

Олександр Васильович Краснолуцький – заступник Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України

Катерина Євгенівна Чуєва – заступниця Міністра культури та інформаційної політики України

Едуард Максимович Арустамян – директор Департаменту природно-заповідного фонду та земельних ресурсів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

Ніколає Мирослав Петрецький – депутат Парламенту Румунії, голова Союзу українців Румунії

Олександр Петрович Небила – голова Рахівської районної державної адміністрації

Васіле Дучук – Прімар Комуні Бистрий (Румунія)

Віктор Васильович Медвідь – Рахівський міський голова

Ірина Володимирівна Френкель – директорка Українського центру культурних досліджень

Іван Іванович Беркела – голова Рахівського товариства «Гуцульщина» (із демонстрацією відеоролика з піснею «Чорні хлопці» (слова Василя Кухти, музика – гурт «ТіКомуЗа» (м. Рахів), вокал – Іван Беркела)

10.30-14.00 – **пленарні доповіді** (регламент до 15 хв.)

Модератор – Гамор Ф.Д.,

доктор біологічних наук, професор, заступник директора
Карпатського біосферного заповідника

Гамор Ф.Д. Про деякі аспекти поглиблення зв'язків між українськими та румунськими частинами гуцульського регіону (із демонстрацією відеоролика про відновлення руху історичних транскордонних пасажирських потягів на Мараморощині)

Бошицький Ю.Л. Правові аспекти збереження етнокультурної спадщини в Україні (*Ректор Київського університету права НАН України, професор, Заслужений юрист України, м. Київ, Україна*)

Дем'ян В. Нематеріальна культурна спадщина в умовах зміни клімату: продовольча безпека, роль і місце спільнот, взаємозв'язок конвенцій ЮНЕСКО (*Начальниця відділу науково-координаційної діяльності та інформації Національної академії мистецтв України, національний експерт з питань НКС, заступник директора ГО «Центр розвитку «Демократія через культуру» (акредитація ЮНЕСКО 2019 р.), м. Київ, Україна*)

Куреляк В. Екологічна ситуація в українських населених пунктах та у повіті Марамуреш (*Кандидат географічних наук, директор Українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка, м. Сігету Мармаціей, Румунія*)

Яковлева С.В. Судова практика у справах, що виникають у сфері захисту довкілля та екологічних прав (*суддя Верховного Суду, м. Київ, Україна*)

Бабинець Д.Й. Про роботу та проблеми органів місцевого самоврядування у збереженні природних та культурних цінностей Закарпатської Гуцульщини (*Голова Рахівської районної ради Закарпатської області, м. Рахів, Україна*)

Червякова О.В. Огляд законотворчих ініціатив у сфері транскордонного співробітництва (*проректор з наукової роботи Київського університету права НАН України, доктор наук з державного управління, професор, м. Київ, Україна*)

Герасим'юк В.Д. Гуцульський міф: учора і сьогодні. Перший роман гуцульською говіркою (*Письменник, член Національної спілки письменників України та Асоціації українських письменників, лауреат Шевченківської премії, м. Київ, Україна*)

Стефлюк Д.П. Роль ГО Всеукраїнське товариство «Гуцульщина» в збереженні етнокультурних цінностей в умовах глобалізації (*Голова Всеукраїнського товариства «Гуцульщина», заступник директора НПП "Верховинський" з наукової роботи, смт Верховина, Івано-Франківська обл., Україна*)

Бучута С.¹, Гамор Ф.Д.² Про багаторічну діяльність Союзу Українців Румунії та Карпатського біосферного заповідника в розвитку українсько-румунської співпраці на Мараморощині (*¹Депутат двох скликань Парламенту Румунії, багаторічний голова Союзу українців Румунії, Бая Маре, Румунія; ²доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Масляник О.І.¹, Ткачук Я.Ю.² Етнокультурні зв'язки автохтонів-гуцулів Мараморощини (Румунія) та Закарпатської Гуцульщини (Україна) в контексті перспектив культурного співробітництва (*¹Головний редактор журналів «Гражда» та «Гуцульщина і Покуття», м. Львів; ²директорка Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського (м. Коломия, Україна)*)

Колотило Я. Деякі спогади про роботу Міністерства культури Румунії із підтримки культурних традицій української меншини на Мараморощині (*Колишній старший радник Міністерства культури Румунії у справах національних меншин, кореспондент часописів Союзу українців Румунії, Бухарест, Румунія*)

Ткачук Я.Ю. Роль Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського у вивченні, збереженні та популяризації гуцульської етнокультурної спадщини (*Директорка Національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського, м. Коломия, Україна*)

Дучук В., Бумбар В., Коренюк Д. Досвід румунської комуни Бистрий зі збереження гуцульської культури та розвитку українсько-румунської співпраці (*Прімарі різних років комуни Бистрий, Румунія*)

12.00–12.20 – перерва на каву

Гамор Ф.Д.¹, Арустамян Е.М.², Ковбаснюк А.Р.³ Створення україно-румунського біосферного транскордонного резервату у Марамороських горах передбачено українською урядовою стратегією виконання Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат та знаходиться на контролі у Міністерстві захисту довкілля і природних ресурсів України (¹Доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна; ²директор Департаменту природно-заповідного фонду та земельних ресурсів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України; ³головна спеціалістка Департаменту природно-заповідного фонду та земельних ресурсів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, м. Київ, Україна)

Попович В. Фестивалі гуцульської культури в румунській комуні Кривий як важливий елемент транскордонної українсько-румунської співпраці на Мараморощині (Голова фундації українських гуцулів Румунії, комуна Кривий, Румунія)

Нечай М.М. Перспективи створення транскордонного міжнародного українсько-румунського біосферного резервату в Карпатських горах та роль у цьому процесі національного природного парку «Верховинський» (Директор НПП «Верховинський», с. Верхній Ясенів, Івано-Франківська обл., Україна)

Толкачова І.А. Проблеми забезпечення екологічних прав людини в Україні (доцент кафедри державно-правових та галузевих правових дисциплін Київського університету права НАН України, кандидат юридичних наук, м. Київ, Україна)

Дем'ян В. До питання формування номінаційного дос'є до списків ЮНЕСКО (Начальниця відділу науково-координаційної діяльності та інформації Національної академії мистецтв України, національний експерт з питань НКС, заступник директора ГО «Центр розвитку «Демократія через культуру» (акредитація ЮНЕСКО 2019 Р., м. Київ, Україна)

Гамор Ф.Д. Деякі проєктні ідеї щодо активізації роботи зі збереження унікальних природних й культурних цінностей та сприяння сталому розвитку краю в Географічному центрі Європи (Доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна)

Зеленчук Я.І. Досвід роботи національного природного парку «Верховинський» та Карпатського національного природного парку щодо збереження гуцульських природних та культурних традицій на українсько-румунському прикордонні в контексті дослідження гуцульських говірок української мови (НПП «Верховинський», с. Верхній Ясенів, Івано-Франківська область, Україна)

Доценко О.М. Вплив кліматичних змін на стан біологічного різноманіття Карпат (в.о. завідувача кафедри державно-правових та галузевих правових дисциплін Київського університету права НАН України, кандидат юридичних наук, м. Київ, Україна)

Шкуро О.А. Єдиний у світі Музей гуцульської бринзі – унікальний об'єкт для збереження й популяризації гуцульської культурної спадщини (Засновниця та керівник музею «Гуцульська бринзя», Всеукраїнська Асоціація Гідів, Музей гуцульської бринзі, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна)

14.00–14.45 – перерва на обід

14.45–17.45 – секційні доповіді (регламент до 7 хв.)

СЕКЦІЯ 1

**Дослідження специфічних гірських умов
соціально-економічної діяльності, зайнятості
та культурної діяльності в умовах глобалізаційних викликів**

Модератор – Москалюк Б.І.,
кандидат біологічних наук, начальниця відділу
Карпатського біосферного заповідника

Савка О.І. Основні принципи земельної реформи та юридична відповідальність за порушення у сфері земельних відносин (в.о. завідувача кафедри кримінального права та процесу Київського університету права НАН України, кандидат юридичних наук, м. Київ, Україна)

Леневич О.І.², Коханець М.І.¹, Лях І.В.² Збереження етнокультурної спадщини в гірському регіоні: проблеми та шляхи вирішення (¹НПП «Сколівські Бескиди», м. Сколе, Україна;² Інститут екології Карпат НАН України, м. Львів, Україна)

Шкуро О.А. Гуцульська овеча бриндзя – перший в Україні сир з географічним значенням (Асоціація виробників традиційних карпатських високогірних сирів, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна)

Держипільський Л.М., Стефурак Ю.П. Проблеми збереження «Гуцульського феномену» на Косівщині (Національний природний парк «Гуцульщина», м. Косів, Івано-Франківська обл., Україна)

Ткач М.І.¹, Волощук М.І.² Історія розвитку промисловості на території басейну верхів'я річки Тиса за часів Австрійської та Австро-Угорської імперії (¹Краєзнавець, с. Ділове, Закарпатська обл., Україна; ²Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна)

Кайло І.Ю. Кримінальна відповідальність за незаконну вирубку лісу (доцент кафедри кримінального права та процесу Київського університету права НАН України, кандидат юридичних наук, м. Київ, Україна)

Стефурак Ю.П., Стефурак І.В., Пасайлюк М.В. Збереження генофонду коней гуцульської породи в рамках транскордонної співпраці (Національний природний парк "Гуцульщина", м. Косів, Івано-Франківська обл., Україна)

Шкурган В.І. Україна сьогодні мовою гуцульської поетичної лексики (Спілка письменників України, с. Сюдна, Івано-Франківська обл., Україна)

Василів А.Р.¹, Бошко У.І.¹, Петрашук Я.В.², Міскевич У.Д.² Вплив екологічного стану масиву Горгани в Українських Карпатах на збереження феномену етнокультури Надбистрицької Гуцульщини (¹Музей історії Надвірнянщини, м. Надвірна, Івано-Франківська обл., Україна; ²Природний заповідник «Горгани», м. Надвірна, Івано-Франківська обл., Україна)

Шафраньо О.¹², Белей Н.², Шквара Л.², Данко С.² Залізничне сполучення між Закарпаттям і Румунією: причини зупинки, можливості відновлення (¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна; ²ГО «Правда Є», м. Ужгород, Україна)

Бочкор Г.М. Проблеми розвитку та збереження гуцульської етнокультури в межах Рахівського району (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Тернай В.П. Проміжні підсумки виконання «Концепції збереження локальної бурої карпатської породи та розвитку молочного скотарства в Закарпатській області до 2025 року» (*Асоціація бурої карпатської породи великої рогатої худоби, с. Шенборн, Закарпатська обл., Україна*)

СЕКЦІЯ 2

Дослідження, проблеми збереження та сталого використання природно-ресурсного потенціалу Гуцульщини в транскордонному культурному контексті

Модератор – Каць І., начальниця відділу
Українського центру культурних досліджень

Томич М.В., Держипільський Л.М., Лосюк В.П. Проблеми збереження фіторізноманіття НПП «Гуцульщина» і прилеглих територій: кліматичні чинники, економічна і етнокультурна складова (*Національний природний парк «Гуцульщина», м. Косів, Івано-Франківська обл., Україна*)

Кабаль М.В., Страхівський М.М. Природне поновлення після розладів у природних гірських ялинниках Мараморошу (Українські Карпати) (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Стороженко Ж.В. Стороженко Ю.В. Рідкісні види грибів на території НПП «Хотинський» (Чернівецька обл.): екологія, поширення, біотопічна приуроченість (*Національний природний парк «Хотинський», м. Хотин, Чернівецька обл., Україна*)

Сухарюк Д.Д., Полянчук І.Й. Природність лісів Мармароського масиву Карпатського біосферного заповідника в межах Гуцульщини українсько-румунського транскордоння (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Пасайлюк М.В. Гриби в питаннях збереження феномену гуцульської етнокультури (*Національний природний парк "Гуцульщина", м. Косів, Івано-Франківська обл., Україна*)

Волощук М.І., Козурак А.В., Глеб Р.Ю. Рідкісні фітоценози водно-болотних угідь Мармароського заповідного масиву та проблеми їх збереження (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Дмитрах Р.І. Вплив змін клімату на стан популяцій *Rhodiola rosea* L. та їх різноманіття у високогір'ї Українських Карпат (*Національний природний парк «Гуцульщина», м. Косів, Івано-Франківська обл., Україна*)

Кияк В.Г., Микітчак Т.І. Проблеми збереження біотичного і ландшафтного різноманіття у високогір'ї Українських Карпат (*Інститут екології Карпат НАН України, м. Львів, Україна*)

Нестерук Ю.Й. Нові дані до історії охорони природи на північно-східному макросхилі Чорногори (Українські Східні Карпати) в міжвоєнний період (*Асоціація RES Carpatica, м. Львів, Україна*)

Доценко О.М. Вплив кліматичних змін на стан біологічного різноманіття Карпат (*Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна*)

Москалюк Б.І.¹, Мелеш Є.А.² Тирлич жовтий (*Gentiana lutea*) – популярна рослина гуцулів Український Карпат та її збереження (¹*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна;* ²*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна*)

Різничук Н.І., Стефанець М.В., Прокопчук Р.В., Лешко І.М. Віталітетна структура популяцій *Polygonatum multiflorum* (L.) All. у біотопах Передкарпаття (ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна)

Андрійчук Н.Ф., Піпаши Л.І., Веклюк А.В., Папарига П.С. Тенденції кліматичних змін Чорногори (на прикладі Чорногірського природоохоронного науково-дослідного відділення Карпатського біосферного заповідника) (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Ляшенко Є.К. Нові знахідки рідкісних видів комах на території Карпатського біосферного заповідника (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Шушман В.С. Знахідка сатира борового (*Hipparchia semele* L., *Lepidoptera: satyridae*) в Закарпатті (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

СЕКЦІЯ 3

Транскордонна співпраця із збереження природних та культурних цінностей

Модератор – Куреляк В.,

кандидат географічних наук, директор
Українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка,
м. Сігету Мармаціей, Румунія)

Зеленчук І.М. Проект «Україно-румунський культурно-інформаційний центр» (*Національний природний парк «Верховинський», с. Верхній Ясенів, Івано-Франківська обл., Україна*)

Куреляк В. Проблеми та перспективи українського шкільництва Румунії (*Асоціація українських учителів Румунії, м. Сігету Мармаціей, Румунія*)

Покинъчереда В.Ф., Беркела Ю.Ю. Об'єкти Всесвітньої природної і культурної спадщини ЮНЕСКО історичної Мараморощини (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Нечай М.М. Перспективи створення транскордонного міжнародного українсько-румунського біосферного резервату в Карпатських горах та роль у цьому процесі національного природного парку «Верховинський» (*НПП «Верховинський», с. Верхній Ясенів, Івано-Франківська обл., Україна*)

Тюх Ю.Ю., Нанинець М.В., Дербак М.І., Нірода Т.М. Національний природний парк «Синевир» як один з природоохоронних об'єктів, що заслуговує міжнародне визнання (*Національний природний парк «Синевир», с. Синевир, Закарпатська обл., Україна*)

Кухта В.В. Міжнародна премія «Corona Carpatica» («Карпатська Корона») як інструмент збереження і примноження культурних та природних цінностей Карпат (*Карпатський біосферний заповідник, м. Рахів, Закарпатська обл., Україна*)

Косило Л.С., Киселюк О.І. Збереження гуцульської етнокультурної спадщини – важлива складова для розвитку туризму та рекреації в зоні діяльності Карпатського національного природного парку (*Карпатський НПП, м. Яремче, Івано-Франківська обл., Україна*)

Прийняття рекомендацій

17.45 – 18.00 – закриття конференції